

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Departament Środowiska

KSI.410.005.04.2015
P/15/053

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli P/15/053 – Działania organów gmin na rzecz zwiększania liczby użytkowników sieci kanalizacji sanitarnej

Jednostka przeprowadzająca kontrolę Najwyższa Izba Kontroli
Departament Środowiska

Kontroler Władysława Siekierska-Szarejko, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr 96859 z dnia 28 sierpnia 2015 r.

(dowód: akta kontroli str. 1-2a)

Alicja Gruszecka, doradca techniczny, upoważnienie do kontroli nr 96868 z dnia 30 września 2015 r.

(dowód: akta kontroli str. 3-4)

Jednostka kontrolowana Urząd Miejski w Sandomierzu, zwany dalej „Urzędem” Plac Poniatowskiego 3, 27-600 Sandomierz.

Kierownik jednostki kontrolowanej Marek Bronkowski, Burmistrz Sandomierza (zwany dalej „Burmistrzem”) od dnia 8 grudnia 2014 r. Poprzednio Burmistrzem był Jerzy Borowski.

(dowód: akta kontroli str. 5-8)

II. Ocena kontrolowanej działalności¹

Ocena ogólna

NIK ocenia negatywnie dotychczasowe działania Burmistrza Sandomierza w zakresie zapewnienia przyłączenia nieruchomości do istniejącej sieci kanalizacji sanitarnej przez wszystkich zobowiązanych do tego właścicieli. Były one niewystarczające i nieskuteczne, gdyż nie zapewniły podłączenia do ww. sieci 178 nieruchomości, które miały techniczną możliwość takiego podłączenia. Burmistrz nie wszczynał postępowań administracyjnych w celu wyegzekwowania od właścicieli tych nieruchomości obowiązku podłączenia ich do sieci kanalizacji sanitarnej. Efektem tych zaniechań było nieosiągnięcie planowanego, w Krajowym Programie Oczyszczania Ścieków Komunalnych (KPOŚK) oraz w materiałach przekazanych Marszałkowi Województwa Świętokrzyskiego na potrzeby czwartej aktualizacji KPOŚK, przyrostu liczby mieszkańców korzystających z systemu kanalizacyjnego. Zasadniczy wpływ na taką sytuację miało:

- niezidentyfikowanie w Urzędzie, do czasu rozpoczęcia kontroli, wszystkich nieruchomości, które powinny zostać przyłączone do istniejącej sieci kanalizacji sanitarnej;
- niezapewnienie właściwej współpracy pomiędzy komórkami organizacyjnymi Urzędu oraz Przedsiębiorstwem Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Sandomierzu Sp. z o.o., zwanym dalej „PGKiM”, w zakresie wymiany

¹ Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna. Jeżeli sformułowanie oceny ogólnej według proponowanej skali byłoby nadmiernie utrudnione, albo taka ocena nie dawałaby prawdziwego obrazu funkcjonowania kontrolowanej jednostki w zakresie objętym kontrolą, stosuje się ocenę opisową, bądź uzupełnia ocenę ogólną o dodatkowe objaśnienie.

informacji o właścicielach nieruchomości, którzy pomimo obowiązku nie podłączyli ich do istniejącej sieci kanalizacji sanitarnej;

- nierzetelne prowadzenie w Urzędzie ewidencji zbiorników bezodpływowych oraz przydomowych oczyszczalni ścieków, wymaganej art. 3 ust. 3 pkt 1 i 2 ustawy z dnia 13 września 1996 r. o *utrzymaniu czystości i porządku w gminach*², zwanej dalej „u.c.p.g.”;
- brak wystarczającego nadzoru, o którym mowa w art. 5 ust. 6 *u.c.p.g.*, nad realizacją przez właścicieli nieruchomości, którzy pomimo obowiązku nie podłączyli ich do istniejącej sieci kanalizacji sanitarnej i nadal gromadzili nieczystości ciekłe w zbiornikach bezodpływowych, obowiązków wynikających z art. 5 ust. 1 pkt 3a i 3b *u.c.p.g.* w zakresie gromadzenia nieczystości ciekłych w zbiornikach bezodpływowych i prawidłowości pozbywania się tych nieczystości;
- nieprzypisanie żadnej komórce organizacyjnej Urzędu obowiązku realizacji zadań Burmistrza Sandomierza w zakresie identyfikowania właścicieli nieruchomości, którzy nie przyłączyli ich do istniejącej sieci kanalizacji sanitarnej oraz nakazywania właścicielom nieruchomości, nieprzyłączonym do istniejącej sieci kanalizacji sanitarnej, wykonania tego obowiązku w drodze decyzji administracyjnej (art. 5 ust. 7 *u.c.p.g.*).

Ponadto, ograniczenie liczby właścicieli nieruchomości decydujących się na wykonanie omawianego podłączenia mogło wynikać także z braku działań Burmistrza na rzecz zapewnienia dofinansowania tego zadania.

NIK stwierdza nierzetelne oszacowanie w Urzędzie, planowanego do uzyskania w aglomeracji Sandomierz, wzrostu liczby użytkowników projektowanej sieci kanalizacji sanitarnej, na etapie opracowania w 2014 r. propozycji planu zweryfikowanych granic aglomeracji. Liczba mieszkańców, planowanych do objęcia nowo budowaną siecią została bowiem zawyżona w stosunku do danych wynikających z ewidencji ludności.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Oszacowanie planowanego do uzyskania w gminie wzrostu liczby użytkowników projektowanej sieci kanalizacji sanitarnej, w tym na etapie wnioskowania o środki UE na budowę ww. sieci

Opis stanu
faktycznego

W lutym 2005 r. Burmistrz Miasta Sandomierza przesłał Wojewodzie Świętokrzyskiemu propozycję planu utworzenia aglomeracji dla miasta Sandomierza. W ww. dokumencie wskazano, iż planowana do wybudowania, w latach 2006–2015, sieć kanalizacji sanitarnej o długości 54,5 km obsługiwać będzie 13.900 osób. Liczbę ludności oraz innych użytkowników, którzy mieli zostać objęci siecią kanalizacji sanitarnej na obszarze aglomeracji na etapie jej tworzenia oszacowano, jak wyjaśnił Burmistrz, na podstawie ówczesnych prognoz demograficznych.

² Dz.U. z 2013 r., poz. 1399 z późn. zm.

Na podstawie ww. projektu planu Wojewoda Świętokrzyski rozporządzeniem z dnia 6 maja 2005 r.³ wyznaczył aglomerację Sandomierz o równoważnej liczbie mieszkańców (RLM) 30.000, obejmującą teren miasta Sandomierza.

(dowód: akta kontroli str. 253-261, 589, 597-605, 879-904)

W październiku 2014 r. Burmistrz przesłał Marszałkowi Województwa Świętokrzyskiego nową propozycję planu aglomeracji dla miasta Sandomierza. W dokumencie tym zgłoszono wybudowanie, w latach 2014–2015, 16,4 km sieci do której planowano podłączyć 1.550 mieszkańców. Liczbę planowanych do podłączenia mieszkańców ustalono w oparciu o liczbę planowanych do podłączenia posesji, zakładając, iż jedno gospodarstwo składa się z czterech osób. Zmianę granic dotychczasowej aglomeracji uzasadniono koniecznością dostosowania jej obszaru do aktualnie obowiązujących przepisów, ustalających wskaźnik koncentracji mieszkańców na 1 km sieci kanalizacyjnej. Sejmik Województwa Świętokrzyskiego uchwałą Nr III/69/14 z dnia 29 grudnia 2014 r.⁴ wyznaczył aglomerację Sandomierz o RLM 28.856, obejmującą teren miasta Sandomierza z wyłączeniem 19 ulic oraz obszarów 11 działek obsługiwanych przez przydomowe oczyszczalnie ścieków.

(dowód: akta kontroli str. 247-313, 262-285, 567-574, 587-605, 611-613)

Burmistrz wyjaśnił, że „decyzję, o wyłączeniu wybranych ulic z obszaru aglomeracji podjęto na podstawie prognozowanej liczby mieszkańców, których nieruchomości posiadają techniczną możliwość przyłączenia się do sieci, z uwzględnieniem wysokości kosztów wykonania sieci na tym obszarze. (...) Charakter zabudowy, która została wyłączona z aglomeracji (...) wymaga budowy kanalizacji wymuszonej, tłocznej, a także budowy systemu przepompowni ścieków”. Z kolei wyłączenie z obszaru aglomeracji 11 nieruchomości, Burmistrz wyjaśnił koniecznością wypełnienia przepisu § 17 ust. 2 pkt b rozporządzenia Nr 4/2014 Dyrektora RZGW w Krakowie z dnia 16 stycznia 2014 r. w sprawie warunków korzystania z wód regionu wodnego górnej Wisły.

(dowód: akta kontroli str. 463-474d, 587-605, 608-613)

Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Sandomierzu, Sp. z o.o., którego jedynym udziałowcem była Gmina Sandomierz, uzyskało, w lutym 2010 r., dofinansowanie ze środków UE, w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2007–2013, na realizację przedsięwzięcia pn. *Uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej na terenie miasta Sandomierza*, zwanego dalej „Projektem”. Realizacja tego zadania obejmowała m.in. budowę⁵, modernizację oraz renowację⁶ sieci kanalizacji sanitarnej, a także modernizację istniejącej miejskiej oczyszczalni ścieków. W wyniku realizacji *Projektu* zakładano osiągnięcie efektu ekologicznego rozumianego, jako zwiększenie o 141 podłączenia RLM do wybudowanego systemu kanalizacji sanitarnej. Termin potwierdzenia osiągnięcia ww. efektu został określony w umowie o dofinansowanie *Projektu* na 31 lipca 2014 r.

(dowód: akta kontroli str. 474-474a, 496-552, 590, 636-639, 875-877)

³ Dz.Urz. Woj. Świętokrzyskiego Nr 97, poz. 1247 z późn. zm.

⁴ Dz.Urz. Woj. Świętokrzyskiego z 2015 r., poz. 104.

⁵ Zgodnie ze studium wykonalności *Projektu* budowę nowej sieci planowano tylko w dwóch ulicach (Trześniowskiej i Holowniczej), przy czym nie przewidywano podłączania do nowo wybudowanej sieci gospodarstw domowych, a tylko podmioty prowadzące działalność gospodarczą na tym obszarze.

⁶ Polegająca na remoncie istniejących kolektorów kanalizacji ogólnospławnej i ich adaptację na kolektory sanitarne.

Ustalono
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następującą nieprawidłowość:

Nierzetelnie ustalono liczbę mieszkańców planowanych do objęcia nowo budowaną siecią w propozycji planu aglomeracji, stanowiącej podstawę do wyznaczenia, w 2014 r., przez Sejmik Województwa Świętokrzyskiego aglomeracji Sandomierz. Wskazana w ww. dokumencie liczba 1.550 osób, które miały zostać objęte siecią kanalizacji sanitarnej, planowaną do rozbudowy w latach 2014–2015, była wyższa o 563 osoby od liczby osób faktycznie zamieszkujących (987) na obszarze objętym kanalizacją sanitarną, planowaną do budowy, zgodnie z propozycją planu aglomeracji opracowaną w październiku 2014 r.

Burmistrz wyjaśnił, iż „liczbę ludności i użytkowników, którzy mieli wejść w skład aglomeracji na etapie zamian w 2014 roku, oszacowano na podstawie ilości planowanych do podłączenia do sieci posesji, z uwzględnieniem założenia, że jedno gospodarstwo składa się z czterech osób.”.

(dowód: akta kontroli str. 257-251, 276, 298-313, 587-606, 909-911)

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie mimo stwierdzonej nieprawidłowości działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie.

2. Zidentyfikowanie w gminie wszystkich nieruchomości, które powinny zostać przyłączone do istniejącej sieci kanalizacji sanitarnej oraz wszystkich mieszkańców i innych użytkowników tych nieruchomości, którzy powinni korzystać z tej sieci

Do czasu rozpoczęcia kontroli, w Urzędzie nie posiadano pełnego rozpoznania w zakresie liczby nieruchomości, których właściciele byli zobowiązani do ich podłączenia do istniejącej sieci kanalizacji sanitarnej. Dysponowano jedynie wykazem 84 nieruchomości, których właściciele nie wywiązali się z obowiązku podłączenia ich do istniejącej sieci kanalizacji sanitarnej, opracowanym w kwietniu 2014 r. przez PGKiM. W trakcie kontroli w Urzędzie, według stanu na dzień 23 października 2015 r. zidentyfikowano 151 nieruchomości nieprzyłączone do ww. sieci, spośród 3.284, które powinny być do niej przyłączone⁷. Weryfikacja zebranych w Urzędzie danych, przeprowadzona na próbie sześciu losowo wybranych ulic⁸, wykazała nieuwzględnienie w ww. wykazie, jako podłączonych do sieci kanalizacji sanitarnej czterech nieruchomości⁹, które posiadały takie podłączenie oraz nieuwzględnienie, jako niepodłączonych dziewięciu zamieszkałych nieruchomości¹⁰, które nie miały omawianego podłączenia. Ponadto, w opracowanym w Urzędzie wykazie niepodłączonych nieruchomości nie ujęto dwóch nieruchomości¹¹ ujawnionych w wyniku kontroli Straży Miejskiej, przeprowadzonej w dniu 1 października 2015 r. oraz 16 nieruchomości¹², wykazanych przez PGKiM, które

⁷ Z tego stanowią (według stanu na dzień 23 października 2015 r.): 3.133 nieruchomości podłączone i 151 nieruchomości niepodłączone do miejskiej sieci kanalizacji sanitarnej.

⁸ Trzech ulic, w których sieć kanalizacji sanitarnej funkcjonuje co najmniej 10 lat oraz trzech ulic z istniejącą siecią, wybudowaną w latach 2013-2014.

⁹ Dwie na ulicy Flisaków i po jednej na ulicy Długiej i Pogodnej.

¹⁰ Czterech przy ul. Długiej, dwóch przy ul. Kochanowskiego, dwóch przy ul. Pogodnej oraz jednej przy ul. Westerplatte. Właściciele tych nieruchomości złożyli w Urzędzie deklarację o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi.

¹¹ Przy ul. Krakowskiej i ul. II puku Piechoty Legionów.

¹² Dwóch przy ul. Kwiatkowskiego i pod jednej przy ulicach: 15 Sierpnia, Cichej, Długiej, Harcerskiej, Lwowskiej, Maciejewskiego, Modrzejewskiego, Nowej, Okrzei, Ożarowskiej, Powiśle, Retmańskiej, Staromiejskiej i Trześniowskiej.

nie były podłączone do sieci kanalizacji sanitarnej, ale posiadały wydane warunki na wykonanie takiego podłączenia.

(dowód: akta kontroli str. 119, 124-129, 463-474d, 566a, 587-605, 670-696, 719-720, 838-845, 879-900)

W Urzędzie prowadzono ewidencję zbiorników bezodpływowych oraz przydomowych oczyszczalni ścieków. Ujęto w niej 587 zbiorników bezodpływowych (na dzień 21 września 2015 r.) oraz osiem przydomowych oczyszczalni ścieków¹³ (na dzień rozpoczęcia kontroli). W trakcie kontroli liczbę wykazanych w ww. ewidencjach zbiorników bezodpływowych i oczyszczalni ścieków zwiększono odpowiednio do 609 i 20.

(dowód: akta kontroli str. 80-123, 143-246, 566-566a, 578-579, 735-751, 833-835)

W kontrolowanym okresie Burmistrz nie sprawował nadzoru nad realizacją obowiązku opróżniania zbiorników bezodpływowych nieczystości ciekłych przez losowo wybranych 27 właścicieli nieruchomości, którzy pomimo spoczywającego na nich obowiązku nie podłączyli tych nieruchomości do istniejącej sieci kanalizacji sanitarnej. Prawdliwość postępowania ze ściekami powstającymi na tych nieruchomościach, sprawdzono w trakcie trwania kontroli NIK, w ramach przeprowadzonych przez Straż Miejską, we wrześniu i październiku 2015 r., 101 kontroli nieruchomości pod kątem ich przyłączenia do wybudowanej sieci kanalizacji sanitarnej, wyposażenia nieruchomości w zbiorniki bezodpływowe lub/i w przydomowe oczyszczalnie ścieków.

(dowód: akta kontroli str. 80-123, 578-579, 698-709, 724)

W ramach *Projektu* nie przewidywano podłączenia do kanalizacji sanitarnej nowych mieszkańców. Natomiast zakładano uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej na terenie Starego Miasta w Sandomierzu, poprzez modernizację i renowację istniejącej na tym terenie sieci kanalizacyjnej. Prezes Zarządu PGKiM poinformował, w trybie art. 29 ust. 1 pkt 2 lit. f ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o *Najwyższej Izbie Kontroli*¹⁴, zwanej dalej „ustawą o NIK”, iż w wyniku realizacji *Projektu*, w latach 2012-2013 osiągnięto zakładany efekt ekologiczny – w postaci wzrostu, o 141, podłączenia RLM do wybudowanego systemu kanalizacji sanitarnej – poprzez przyłączenie do sieci nieruchomości użytkowanych przez sześć podmiotów prowadzących działalność gospodarczą w Sandomierzu¹⁵. W przypadku przedsięwzięcia realizowanego na obszarze Starego Miasta, polegającego na rozdzieleniu sieci kanalizacji ogólnospławnej na sieć kanalizacji deszczowej i kanalizacji sanitarnej, osiągnięto zakładany efekt rzeczowy przy niezmienionej liczbie mieszkańców korzystających z sieci kanalizacji sanitarnej.

(dowód: akta kontroli str. 496-552, 590, 636-639, 875-877)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W Urzędzie, do dnia rozpoczęcia kontroli NIK, nie zidentyfikowano wszystkich nieruchomości, które powinny zostać przyłączone do istniejącej sieci kanalizacji sanitarnej. Do tego czasu dysponowano niepełnym wykazem nieruchomości, których właściciele nie wywiązali się z obowiązku podłączenia ich do istniejącej sieci kanalizacji sanitarnej (84). W Urzędzie, w trakcie kontroli, ujawniono

¹³ Pięć w 2012 r., dwie w 2013 r. i jedną w 2014 r.

¹⁴ Dz U. z 2015 r., poz. 1096.

¹⁵ Na ul. Trześniowskiej i ul. Holowniczej.

kolejnych 67 takich nieruchomości, przy czym weryfikacja uzupełnionego wykazu omawianych nieruchomości ujawniła, iż nadal nie był on kompletny, gdyż nie uwzględniał 27 zamieszkałych i niepodłączonych posesji. W efekcie takiego postępowania do czasu rozpoczęcia kontroli nie posiadano wiedzy, o co najmniej 94 nieruchomościach, tj. o ponad 50% wszystkich ustalonych w toku kontroli NIK nieruchomości, których właściciele pomimo obowiązku, wskazanego w art. 5 ust. 1 pkt 2 *u.c.p.g.*, nie przyłączyli ich do istniejącej sieci kanalizacji sanitarnej.

(dowód: akta kontroli str. 119-121, 682a-683, 719-720, 891-892)

Burmistrz wyjaśnił m.in., iż opracowując wykaz nieruchomości, które powinny być podłączone do kanalizacji nie zawsze brano pod uwagę dane pochodzące z poszczególnych wydziałów merytorycznych. Podkreślił, iż aby wspomniane wykazy były opracowane właściwie, podjął działania mające na celu rzetelne weryfikowanie danych poprzez wprowadzenie ściślejszej współpracy pomiędzy wydziałem Nadzoru Komunalnego a Wydziałami Spraw Obywatelskich, Wydziałem Gospodarki Gruntami i Rolnictwa, Strażą Miejską a także PGKiM.

(dowód: akta kontroli str. 879-904)

Zdaniem NIK, zidentyfikowanie w Urzędzie wszystkich nieruchomości, których właściciele pomimo obowiązku, wskazanego w art. 5 ust. 1 pkt 2 *u.c.p.g.*, nie przyłączyli ich do istniejącej sieci kanalizacji sanitarnej było warunkiem koniecznym do sprawowania przez Burmistrza nadzoru nad tym obowiązkiem w sposób określony w art. 5 ust. 7 *u.c.p.g.* Stwierdzone w toku kontroli zaniedbania, w ocenie NIK, świadczą o nierzetelnym postępowaniu Burmistrza w tym zakresie.

2. W Urzędzie nierzetelnie prowadzono ewidencję zbiorników bezodpływowych oraz przydomowych oczyszczalni ścieków, wymaganą art. 3 ust. 3 pkt 1 i 2 *u.c.p.g.* Do czasu rozpoczęcia kontroli NIK, w ewidencji zbiorników bezodpływowych nie ujęto 22 nieruchomości, wyposażonych w takie obiekty. Z kolei w prowadzonej ewidencji przydomowych oczyszczalni ścieków nie ujęto 12 oczyszczalni.

Inspektor ds. ochrony środowiska w Wydziale Nadzoru Komunalnego w wyjaśnieniach podała m.in., iż niezgodności te były wynikiem braku przepływu informacji pomiędzy wydziałami Urzędu.

(dowód: akta kontroli str. 80-123, 143-158, 598-599, 735-751, 832-837, 857)

3. Burmistrz, w okresie 2013–2015 (do 31 sierpnia), nie sprawował nadzoru nad realizacją przez 27 właścicieli nieruchomości, którzy pomimo posiadania możliwości nie podłączyli ich do istniejącej sieci kanalizacji sanitarnej i nadal gromadzili nieczystości ciekłe w zbiornikach bezodpływowych, obowiązków wynikających z art. 5 ust. 1 pkt. 3a i 3b *u.c.p.g.* w zakresie gromadzenia nieczystości ciekłych w zbiornikach bezodpływowych i prawidłowości pozbywania się tych nieczystości, co stanowiło naruszenie art. 5 ust. 6 *u.c.p.g.*

Burmistrz nie wskazał przyczyn tego zaniechania, informując, iż w ramach realizacji postanowień zawartych w *Regulaminie utrzymania czystości i porządku na terenie miasta Sandomierza*, przyjętym uchwałą Rady Miasta nr XXIII/247/2012, Straż Miejska prowadziła i nadal prowadzi kontrole w zakresie częstotliwości opróżniania zbiorników bezodpływowych, podczas których sprawdzane są aktualne umowy oraz rachunki płatności za wywóz nieczystości płynnych. Zaznaczył także, iż zgodnie z informacją opracowaną przez Straż Miejską w Sandomierzu, w latach 2012–2014 przeprowadzono łącznie 1.581

kontroli w zakresie posiadania przez właścicieli nieruchomości aktualnych umów oraz płatności za wywóz nieczystości płynnych.

(dowód: akta kontroli str. 608-709, 879-901)

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia negatywnie działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie.

3. Działania informacyjno-edukacyjne dla zwiększenia w gminie liczby użytkowników korzystających z wybudowanej sieci kanalizacji sanitarnej

Opis stanu faktycznego

W okresie objętym kontrolą w Urzędzie nie planowano działań informacyjno-edukacyjnych dla zwiększenia w mieście liczby użytkowników korzystających z sieci kanalizacji sanitarnej. Burmistrz wyjaśnił, iż z uwagi na wykonywanie takich działań w sposób ciągły przez PGKiM – spółkę komunalną powołaną do realizacji zadań własnych gminy z zakresu budowy i eksploatacji sieci wodociągowej i kanalizacyjnej, nie uznano za konieczne opracowywanie dodatkowych planów. Burmistrz wskazał także, iż PGKiM, działając w imieniu jego lub gminy, m.in.:

- skierowało, w kwietniu 2014 r. do 84 gospodarstw domowych zlokalizowanych w pobliżu istniejącej sieci kanalizacji sanitarnej, propozycję podjęcia przez właścicieli nieruchomości działań w celu ich podłączenia do tej sieci, czego efektem była likwidacja 12 zbiorników bezodpływowych i podłączenie tych nieruchomości do kanalizacji sanitarnej;
- organizowało spotkania informacyjne z mieszkańcami, dotyczące możliwości przyłączenia nieruchomości do sieci kanalizacyjnej. Po takich spotkaniach w niektórych dzielnicach miasta utworzyły się komitety społeczne w celu wykonania przyłączy kanalizacyjnych;
- organizowało spotkania z projektantami sieci, podczas których informowano mieszkańców o możliwościach wykonania przez biuro projektowe indywidualnych projektów przyłączy kanalizacyjnych;
- zapoznawało zainteresowanych mieszkańców z planami rozbudowy sieci kanalizacyjnej na terenie miasta Sandomierza w oparciu o wieloletnie plany inwestycyjno-remontowe realizowane przez spółkę;
- organizowało spotkania przedstawicieli władz miasta z mieszkańcami Sandomierza w celu przeprowadzenia konsultacji społecznych pod kątem wytypowania rejonów miasta do rozbudowy sieci kanalizacyjnej;
- prowadziło ekologiczne warsztaty edukacyjne dla młodzieży szkolnej w ramach Staropolskiego Klastra Wodnego zrzeszającego firmy wodociągowe z terenu Województwa Świętokrzyskiego.

Burmistrz podkreślił, iż działania PGKiM oceniono jako wystarczające.

Prezes PGKiM poinformował, w trybie art. 29 ust. 1 pkt 2 lit. f ustawy o NIK, iż przedsiębiorstwo posiadało plany i programy działań informacyjno-edukacyjnych, mające na celu uzyskanie wzrostu liczby korzystających z planowanej do wybudowania sieci kanalizacji sanitarnej. Wskazał, iż na etapie projektowania sieci projektant informował przedstawicieli gospodarstw domowych o projekcie, w tym m.in. o likwidacji szamba, budowie przyłącza i jego lokalizacji. Podkreślił, także, iż:

- pracownicy PGKiM wielokrotnie brali udział w spotkaniach z mieszkańcami miasta Sandomierza, organizowanymi przez Burmistrza Miasta Sandomierza, mającymi na celu propagowanie idei kanalizowania kolejnych obszarów miasta;

- Zarząd oraz pracownicy PGKiM posiadający wiedzę o planowanych do wybudowania i istniejących sieciach i przyłączach kanalizacji sanitarnej w sposób ciągły, w miarę potrzeb, udzielali wyczerpujących odpowiedzi na pytania i postulaty mieszkańców Sandomierza, a w wyniku zgłaszanych uwag wielokrotnie korygowano lub rozszerzano przyjęte plany w tym zakresie.

(dowód: akta kontroli str. 118, 470-474d, 484-495, 587-605, 773-786)

Dodatkowo Burmistrz wyjaśnił, iż Straż Miejska, w ramach realizacji postanowień zawartych w *Regulaminie utrzymania czystości i porządku na terenie miasta Sandomierza* przyjętym uchwałą Rady Miasta nr XXIII/247/2012 w dniu 19 grudnia 2012 r., prowadziła stałą kontrolę budynków mieszkalnych i użytkowych pod względem utrzymania czystości i porządku na terenie nieruchomości. W toku przeprowadzanych kontroli posesji niepodłączonych do kanalizacji sanitarnej właściciele tych nieruchomości pouczeni byli o ciążyącym na nich obowiązku podłączenia budynków do sieci kanalizacji oraz informowani o możliwościach w tym zakresie.

(dowód: akta kontroli str. 470-474d, 557-564, 599-601, 629-634, 774-793, 879-904)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie postępowanie kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie.

4. Działania na rzecz zapewnienia dofinansowania realizacji podłączeń budynków do sieci kanalizacji sanitarnej

Opis stanu
faktycznego

W Urzędzie nie dofinansowywano przedsięwzięć w zakresie podłączeń budynków do sieci kanalizacji sanitarnej ze środków pochodzących z wpływów z tytułu opłat za korzystanie ze środowiska i administracyjnych kar pieniężnych. Burmistrz wyjaśnił, że nie udzielano dotacji celowych z ww. środków z uwagi na brak takich wniosków. Wskazał także, iż środki pochodzące z wpływów z tytułu opłat za korzystanie ze środowiska i administracyjnych kar pieniężnych, zgodnie z wcześniejszymi zobowiązaniami, wydawkowano na inne cele związane z ochroną środowiska i gospodarką wodną. W szczególności pokrywano z nich koszty transportu i utylizacji odpadów zawierających azbest, a także coroczne akcje i konkursy o tematyce ekologicznej.

W kontrolowanym okresie Gmina Miejska Sandomierz nie uczestniczyła w dofinansowaniu przedsięwzięć związanych z podłączaniem budynków do sieci kanalizacji sanitarnej z krajowych funduszy ekologicznych lub innych zewnętrznych źródeł. W Urzędzie nie dysponowano wiedzą o możliwościach w tym zakresie. Burmistrz wyjaśnił: „*nie posiadam wiedzy, z jakiego powodu poprzedni burmistrz nie występował o pozyskanie tego rodzaju środków zewnętrznych. Ponieważ objąłem stanowisko burmistrza 9 miesięcy, nie zdażyłem jeszcze aplikować o środki zewnętrzne na ten cel. Zleciłem już Referatowi Pozyskiwania Środków Zewnętrznych Urzędu Miejskiego w Sandomierzu zebranie wszelkich dostępnych informacji dotyczących pozyskiwania środków na zapewnienie możliwości dofinansowania zadań związanych z podłączaniem budynków do sieci kanalizacji sanitarnej z krajowych funduszy ekologicznych lub innych zewnętrznych źródeł*”

finansowania. Gdy tylko zostaną ogłoszone konkursy o naborze wniosków, to Gmina Miejska Sandomierz na pewno będzie o nie aplikować.”.

W Urzędzie dysponowano wiedzą o 37 przypadkach braku realizacji obowiązku przyłączenia nieruchomości do sieci kanalizacji sanitarnej z powodu niedysponowania przez właściciela nieruchomości wystarczającymi do tego środkami finansowymi. Informacje w tym zakresie pozyskiwano przede wszystkim w toku kontroli przeprowadzanych przez Straż Miejską.

Burmistrz wyjaśnił m.in., że „...do tej pory nie dokonano rozpoznania oraz oszacowania potrzeb mieszkańców w zakresie skorzystania z dofinansowania przyłączenia budynków do zbiorczej sieci kanalizacji sanitarnej. W najbliższym czasie zostaną opracowane i dostarczone do mieszkańców ankiety dotyczące potrzeb mieszkańców w zakresie możliwości dofinansowania przyłączenia budynków do wybudowanej sieci kanalizacji sanitarnej”. Podkreślił także, iż z uwagi na trudną sytuację finansową gminy – zadłużenie sięgające do 37 mln. zł – aktualnie gminy nie stać na dofinansowanie tego zadania ze środków własnych. Wskazał także, iż planuje aplikować o środki zewnętrzne na ten cel, a w projekcie budżetu na rok 2016 gmina zabezpieczy środki na wkład własny do tych projektów.

(dowód: akta kontroli str. 446-449, 587-605, 710-734)

Ponadto Burmistrz wyjaśnił m.in., iż „podległe mi służby komunalne opracowują obecnie program finansowego wsparcia najuboższych mieszkańców Sandomierza pod kątem wykonania przyłącza do sieci kanalizacji sanitarnej. Ponadto pracownicy Referatu Pozyskiwania Środków Zewnętrznych na bieżąco monitorują możliwości aplikowania Jednostek Samorządu Terytorialnego pod kątem pozyskania środków zewnętrznych z zakresu gospodarki wodno-ściekowej. Mam nadzieję pozyskać na rzecz Gminy takie środki, które pozwolą dofinansować podłączenia do sieci kanalizacji sanitarnej gospodarstwa, których właściciele posiadają obecnie zbiorniki bezodpływowe.”.

(dowód: akta kontroli str. 879-904)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Uwagi dotyczące
badanej działalności

Najwyższa Izba Kontroli zauważa, że wprowadzie udzielanie dotacji celowych na realizację omawianych zadań ze środków pochodzących z wpływów z opłat za korzystanie ze środowiska i administracyjnych kar pieniężnych, nie jest obowiązkowe, to jednak stosowanie takiej formy dofinansowania może przyczynić się do wzrostu zainteresowania mieszkańców aglomeracji podłączeniem nieruchomości do sieci kanalizacji sanitarnej. Jednocześnie w przypadku osób, które w związku ze skrajnie trudną sytuacją materialną nie są w stanie samodzielnie sfinansować kosztów związanych z podłączeniem, jedynie taka forma dofinansowania może zapewnić w praktyce realizację przez nich obowiązku podłączenia nieruchomości do sieci kanalizacji sanitarnej.

Ocena częściowa

W ocenie NIK, brak działań Burmistrza na rzecz zapewnienia dofinansowania podłączeń budynków do sieci kanalizacji sanitarnej mógł wpływać na ograniczenie liczby właścicieli nieruchomości decydujących się na wykonanie podłączenia oraz na opóźnienia w realizacji tego obowiązku.

5. Egzekwowanie od właścicieli nieruchomości obowiązku ich przyłączenia do istniejącej sieci kanalizacji sanitarnej

Opis stanu faktycznego

W latach 2013–2015 w Urzędzie nie wszczynano i nie prowadzono postępowań administracyjnych, zmierzających do wydania decyzji nakazujących właścicielom nieruchomości wykonanie obowiązku przyłączenia nieruchomości do istniejącej sieci kanalizacji sanitarnej na podstawie art. 5 ust. 7 *u.c.p.g.* Według stanu na dzień 28 października 2015 r. zidentyfikowano w Urzędzie 178 takich nieruchomości¹⁶.

(dowód: akta kontroli str.474-474d, 643, 682-683, 719-720, 891-892)

Burmistrz nie zawiadamiał organów uprawnionych do nałożenia grzywny w drodze mandatu karnego o popełnieniu przez właścicieli nieruchomości wykroczenia z art. 10 ust. 2 *u.c.p.g.*, a także nie występował do sądu z wnioskami o ukaranie ich w związku z niezrealizowaniem obowiązku, wymienionego w art. 5 ust. 1 pkt 2 *u.c.p.g.* Straż Miejska w Sandomierzu przeprowadziła w badanym okresie jedno postępowanie mandatowe w stosunku do właściciela nieruchomości, którego posesja nie była podłączona do istniejącej sieci kanalizacji sanitarnej. Ponadto, przeprowadziła 10 takich postępowań w stosunku do właścicieli nieruchomości, którzy nie korzystali przy usuwaniu nieczystości płynnych z usług upoważnionego podmiotu. Każdorazowo w ww. przypadkach ukarano właścicieli nieruchomości mandataми w wysokości 100 zł. Wszystkie nałożone mandaty zostały uiszczone.

(dowód: akta kontroli str. 470-474d, 554a, 575- 576, 763)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Burmistrz Sandomierza nie wszczynał wobec właścicieli nieruchomości, którzy nie przyłączyli ich do istniejącej sieci kanalizacji sanitarnej, postępowań w sprawie nałożenia obowiązku wykonania ww. przyłączenia w drodze decyzji administracyjnej, pomimo takiego obowiązku wynikającego z art. 5 ust. 7 *u.c.p.g.*

(dowód: akta kontroli str. 470-474c)

Burmistrz wyjaśnił, iż nie posiada wiedzy, dlaczego poprzedni Burmistrz nie wszczął żadnych postępowań administracyjnych zmierzających do wydania decyzji nakazujących właścicielom nieruchomości wykonanie obowiązku z art. 5 ust 1 pkt 2 *u.c.p.g.* Wskazał, iż w Urzędzie trwają prace nad opracowaniem programu finansowego wsparcia najuboższych mieszkańców Sandomierza pod kątem wykonania przyłącza do sieci kanalizacji sanitarnej. Wyjaśnił również, że *„jeśli po zapoznaniu właścicieli posesji z możliwościami dofinansowania, bądź wsparcia tego rodzaju inwestycji, właściciele nie zgodzą się na skorzystanie z oferty, zamierzam wówczas wobec nich wszcząć stosowne postępowania administracyjne.”*

Były Burmistrz wyjaśnił z kolei m.in., iż nie pamięta okoliczności zdarzeń, dotyczących powyższych zagadnień dodając, że wszelkie dokumenty powinny być w Urzędzie.

(dowód: akta kontroli, str.581-582a, 879-904)

¹⁶ W przypadku 20 nieruchomości, które nie zostały podłączone do sieci kanalizacji sanitarnej, PGKiM wydało ich właścicielom warunki techniczne na wykonanie takiego podłączenia.

W ocenie NIK, zarówno przepisy *u.c.p.g.* jak i ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – *Kodeks postępowania administracyjnego*¹⁷ (zwanej dalej k.p.a.) nie dawały Burmistrzowi podstaw do uznaniowego postępowania w przedmiotowym zakresie, co oznacza, że Burmistrz miał obowiązek wszczęcia postępowania w ww. sprawie, w każdym przypadku, gdy zachodziły przesłanki przewidziane w art. 5 ust. 1 pkt 2 *u.c.p.g.*

2. W projekcie uchwały w sprawie Regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie Miasta Sandomierza, przygotowanym przez Burmistrza Sandomierza i przekazanym w dniu 12 listopada 2012 r. Przewodniczącemu Rady Miasta Sandomierza, w § 3 ust. 2 ww. regulaminu wskazano 12-miesięczny termin przyłączenia nieruchomości do istniejącej lub nowej sieci kanalizacyjnej sanitarnej, pomimo że w art. 5 ust. 1 *u.c.p.g.* nie określono terminu przyłączenia nieruchomości do sieci kanalizacji sanitarnej, a obowiązek taki mógł być nałożony jedynie decyzją administracyjną, o której mowa w art. 5 ust. 7 ww. ustawy.

Rada Miasta Sandomierza podjęła w dniu 19 grudnia 2012 r. uchwałę nr XXIII/247/2012 w sprawie Regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie Miasta Sandomierza. W Regulaminie tym, w rozdziale 3 dotyczącym wymagań w zakresie utrzymania czystości i porządku na terenie nieruchomości, w § 4 zapisano: „*Właściciele nieruchomości zapewniają utrzymanie czystości i porządku na terenie nieruchomości poprzez:*” (ust. 2) „*Przyłączenie nieruchomości do sieci kanalizacyjnej:*

- *istniejącej, w terminie 12 miesięcy od wejścia w życie Regulaminu;*
- *sieci nowo budowanej, w terminie 12 miesięcy od dnia przekazania jej do eksploatacji (...).*”

Były Burmistrz Miasta Sandomierza, który w listopadzie 2012 r. przedłożył Radzie Miasta ww. projekt uchwały, wyjaśnił, iż nie pamięta zdarzeń, które miały miejsce w 2012 r., a wszelkie dokumenty dotyczące przedmiotowej sprawy powinny się znajdować w Urzędzie.

Radca Prawny Urzędu Miejskiego, która zaakceptowała projekt uchwały, wyjaśniła, iż „*podpisałam uchwałę, gdyż pod względem formalno-prawnym nie budzi ona moich zastrzeżeń, co potwierdził Wojewoda Świętokrzyski, który w postępowaniu legalizacyjnym (art. 85, 91 ustawy o samorządzie gminy) nie wniósł żadnych zastrzeżeń do powyższej uchwały.*”

(dowód: akta kontroli str. 32, 37-79, 581-582a, 659-731)

Wojewoda Świętokrzyski poinformował, w trybie art. 29 ust. 1 pkt 2 lit. f *ustawy o NIK*, m.in., iż brak regulacji ustawowej w tym zakresie przy jednoczesnym braku możliwości określenia w decyzji administracyjnej terminu realizacji przedmiotowego obowiązku, w ocenie tegoż organu, uzasadnia przyjęcie, że określenie terminu, w którym właściciel nieruchomości ma obowiązek podłączenia jej do sieci nie stanowi przekroczenia delegacji ustawowej zawartej w tym przepisie, bowiem jest w istocie doprecyzowaniem tego obowiązku.

(dowód: akta kontroli str. 852-856)

Zdaniem NIK, przepisy *u.c.p.g.* nie zawierały podstawy prawnej do wskazania, w regulaminie utrzymania czystości i porządku na terenie Miasta Sandomierza, terminu przyłączenia nieruchomości do istniejącej lub nowej sieci kanalizacyjnej

¹⁷ Dz.U. z 2013 r., poz. 267 z późn. zm.

sanitarnej. Po stworzeniu warunków podłączenia nieruchomości do sieci kanalizacji sanitarnej na jej właścicielu zaczyna ciążyć obowiązek ww. podłączenia. O ile regulacje zawarte w *u.c.p.g.* nie precyzują terminu przyłączenia nieruchomości do istniejącej sieci kanalizacji sanitarnej, to wiążący termin wykonania tego obowiązku powinien zostać ustalony decyzją wydaną przez Burmistrza w tej sprawie na podstawie art. 5 ust. 7 *u.c.p.g.* Przedmiotowa decyzja staje się wykonalna, w dniu, w którym staje się ostateczna, tj. gdy nie przysługuje od niej odwołanie w administracyjnym toku instancji. Decyzja ostateczna podlega wykonaniu w trybie ustawy z 17 czerwca 1966 r. o postępowaniu egzekucyjnym w administracji¹⁸.

(dowód: akta kontroli str. 32-79, 580a-584)

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia negatywnie działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie.

6. Osiągnięcie zaplanowanego wzrostu liczby mieszkańców i innych użytkowników korzystających z wybudowanej sieci kanalizacji sanitarnej i działania organizacyjne podjęte w tym celu

Opis stanu faktycznego

W obowiązującym, w badanym okresie, regulaminie organizacyjnym Urzędu, żadnej komórce organizacyjnej nie przypisano do realizacji zadań, dotyczących zapewnienia przyłączenia nieruchomości do istniejącej sieci kanalizacji sanitarnej, w szczególności identyfikowania właścicieli nieruchomości, którzy nie przyłączyli ich do tej sieci oraz nakazywania właścicielom nieruchomości, nieprzyłączonym do istniejącej sieci kanalizacji sanitarnej, wykonania tego obowiązku w drodze decyzji administracyjnej. Obowiązków w ww. zakresie nie ujęto także w zakresach obowiązków, uprawnień i odpowiedzialności pracowników Urzędu. Jak wykazała niniejsza kontrola, zadania te nie były w Urzędzie realizowane.

(dowód: akta kontroli str. 9-31, 849-851, 873-874)

W Krajowym Programie Oczyszczania Ścieków Komunalnych¹⁹ dla aglomeracji Sandomierz przewidziano uzyskanie w latach 2007–2015 przyrostu liczby mieszkańców korzystających z systemu kanalizacyjnego na poziomie 3.000 osób. Według stanu na dzień 25 września 2015 r. osiągnięty w ww. okresie przyrost mieszkańców w aglomeracji wynosił 1.681 osób²⁰, tj. 56,0% planowanego w KPOŚK. W informacji przesłanej Marszałkowi Województwa Świętokrzyskiego, w październiku 2014 r. na potrzeby czwartej aktualizacji KPOŚK, Burmistrz Sandomierza zaplanował osiągnięcie, w latach 2014–2015, przyrostu liczby mieszkańców, którzy skorzystają z usług kanalizacyjnych w wyniku wybudowania sieci na poziomie 984 osób. Uzyskany w tym okresie (według stanu na dzień 25 września 2015 r.) omawiany przyrost wyniósł 426 osób²¹, tj. 43,3 % planu. Z kolei w przesłanej Marszałkowi Województwa Świętokrzyskiego, w październiku 2014 r.,

¹⁸ Dz.U. z 2014 r., poz. 1619 z późn. zm.

¹⁹ W aktualnie obowiązującej trzeciej aktualizacji Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych zatwierdzonej przez Radę Ministrów w dniu 1 lutego 2011 r. i opublikowanej w obwieszczeniu Ministra Środowiska z dnia 5 kwietnia 2011 r. w sprawie ogłoszenia aktualizacji krajowego programu oczyszczania ścieków komunalnych – M.P. Nr 62, poz. 589.

²⁰ Według sprawozdań z realizacji KPOŚK za lata 2007-2013 (1.255 osób), danych o liczbie osób zameldowanych na nieruchomościach podłączonych do sieci kanalizacji sanitarnej w 2014 r. (174 osoby) oraz informacji o uzyskanym przyroście mieszkańców, korzystających z sieci kanalizacji sanitarnej w 2015 r. – do dnia 25 września 2015 r. (252 osoby).

²¹ Ustalony na podstawie danych o liczbie osób zameldowanych na nieruchomościach podłączonych do sieci kanalizacji sanitarnej w 2014 r. (174 osoby) oraz informacji o uzyskanym przyroście mieszkańców, korzystających z sieci kanalizacji sanitarnej w 2015 r. – do dnia 25 września 2015 r. (252 osoby).

nowej propozycji planu aglomeracji dla miasta Sandomierza, zaplanowano w latach 2014–2015 podłączenie do sieci kanalizacyjnej 1.550 mieszkańców, z czego do dnia 25 września 2015 r. zrealizowano 27,5% planu. W informacji przesłanej Marszałkowi Województwa Świętokrzyskiego, w marcu 2015 r., na potrzeby Master Planu dla dyrektywy 91/271/EWG oraz nowego projektu czwartej aktualizacji KPOŚK, Burmistrz Sandomierza zaplanował osiągnięcie w 2015 r. przyrostu liczby mieszkańców, którzy skorzystają z usług kanalizacyjnych w wyniku wybudowania sieci na poziomie 344 osób, z czego do dnia 25 września 2015 r. zrealizowano 73,3% planu. W dokumencie tym zaplanowano również wybudowanie po 2015 r. 18,1 km sieci kanalizacji sanitarnej oraz uzyskanie przyrostu liczby mieszkańców, którzy skorzystają z tej sieci na poziomie 800 mieszkańców.

(dowód: akta kontroli str. 273-278, 286-297, 314-445, 553-556, 635-639, 649-669, 755-762, 859-872, 879-908)

W ramach realizowanego *Projektu* wybudowano 0,6 km sieci kanalizacji sanitarnej oraz wykonano sześć nowych przyłączy do zbiorczej sieci kanalizacji sanitarnej. W efekcie tego, jak poinformował Prezes Zarządu PGKiM w trybie art. 29 ust. 1 pkt 2 lit. f ustawy o NIK, osiągnięto zakładany w umowie o dofinansowaniu *Projektu* efekt ekologiczny w postaci wzrostu, o 141, podłączenia RLM do wybudowanego systemu kanalizacji sanitarnej. Ponadto, w ramach *Projektu* m.in. zrewitalizowano 3,8 km sieci kanalizacji sanitarnej na obszarze Starego Miasta, do której przyłączono 124 nieruchomości przy niezmienionej liczbie mieszkańców korzystających z tej sieci.

(dowód: akta kontroli str. 470- 474b, 496-552, 635-639, 875-877)

Naczelnik Wydziału Nadzoru Komunalnego Urzędu w dniu 9 października 2015 r. zobowiązał PGKiM do przygotowywania kwartalnych sprawozdań dotyczących m.in.: wykazu właścicieli nieruchomości podłączonych do sieci kanalizacji sanitarnej; wykazu właścicieli nieruchomości, które nie są podłączone do istniejącej i nowo wybudowanej sieci, a mają techniczną możliwość takiego podłączenia; wykazu właścicieli nieruchomości, którzy złożyli wnioski do PGKiM w sprawie budowy przyłącza kanalizacyjnego; spisu działań jakie spółka podjęła w zakresie informacyjno-edukacyjnym dla zwiększenia liczby użytkowników korzystających z istniejącej i nowo wybudowanej sieci kanalizacji sanitarnej.

(dowód: akta kontroli str. 858)

Sposób organizacji wykonywania przez Burmistrza Sandomierza zadań z zakresu zapewnienia przyłączenia nieruchomości do miejskiej sieci kanalizacyjnej, a także sposób wykonywania tych zadań, w latach 2013–2015 (do 31 sierpnia 2015 r.) nie był przedmiotem skarg ani kontroli rady gminy. Dwóch radnych Rady Miejskiej w Sandomierzu złożyło w ww. okresie interpelacje na temat budowy (rozbudowy) sieci kanalizacji sanitarnej.

(dowód: akta kontroli str. 470- 483, 794-831)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W regulaminie organizacyjnym Urzędu, obowiązującym w badanym okresie, żadnej komórce nie przypisano obowiązku realizacji zadań Burmistrza Sandomierza w zakresie identyfikowania właścicieli nieruchomości, którzy nie przyłączyli ich do istniejącej sieci kanalizacji sanitarnej oraz nakazywania właścicielom nieruchomości, nieprzyłączonym do tej sieci, wykonania tego obowiązku w drodze decyzji administracyjnej (art. 5 ust. 7 u.c.p.g.). Zadań tych nie przypisano także żadnemu pracownikowi Urzędu.

Burmistrz wyjaśnił m.in., że aby naprawić to niedopatrzenie zarządzeniem z dnia 30 września 2015 r. wprowadził zmiany do regulaminu, które uwzględniały brakujące zadania w zakresie gospodarki ściekowej. Ponadto wskazał m.in., iż w kwietniu 2015 r. przeprowadzono reorganizację struktur organizacyjnych Urzędu Miejskiego i z powodu przeoczenia nie przypisano pracownikowi Wydziału Nadzoru Komunalnego zadań związanych z podłączeniem nieruchomości do kanalizacji.

(dowód: akta kontroli str. 9-31, 640-648, 873-874)

Zdaniem NIK, fakt nieprzypisania ww. zadań żadnej komórce organizacyjnej oraz żadnemu pracownikowi Urzędu mógł być przyczyną braku lub niepełnej ich realizacji w okresie objętym kontrolą. Nieprzypisanie omawianych zadań było, w ocenie NIK, postępowaniem nierzetelnym.

2. W sprawozdaniu z realizacji KPOŚK w 2014 r. zawarto nierzetelne dane w zakresie liczby rzeczywistych mieszkańców podłączonych do sieci kanalizacji sanitarnej w roku sprawozdawczym. Jako podłączonych wskazano 248 osób, podczas gdy, według danych z ewidencji ludności, na terenie nieruchomości podłączonych w 2014 r. do ww. sieci i objętych tym sprawozdaniem, były zameldowane 174 osoby, tj. o 74 mniej (29,8%) niż wykazano w sprawozdaniu. Podaną w sprawozdaniu liczbę 248 osób ustalono przy założeniu, iż w każdej przyłączonej do sieci kanalizacji sanitarnej nieruchomości mieszkają cztery osoby.

Burmistrz wyjaśnił m.in., iż dane zawarte w sprawozdaniu zostały dostarczone przez PGKiM i nie zostały zweryfikowane z danymi z ewidencji meldunkowej w Urzędzie Miejskim.

(dowód: akta kontroli, str. 370-380, 770, 905)

W ocenie NIK, było to postępowanie nierzetelne.

Ocena częściowa

W ocenie NIK, wpływ na nieosiągnięcie w aglomeracji Sandomierz założonego, w KPOŚK oraz gminnych dokumentach, przyrostu liczby mieszkańców korzystających z systemu kanalizacyjnego, miały zaniechania Burmistrza, zarówno organizacyjne jak i formalnoprawne, w zakresie egzekwowania od właścicieli nieruchomości obowiązku ich przyłączenia do istniejącej sieci kanalizacji sanitarnej.

IV. Wnioski

Wnioski pokontrolne

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, wnosi o:

- 1) podjęcie działań w celu rzetelnego zidentyfikowania na terenie miasta Sandomierza wszystkich właścicieli nieruchomości, którzy nie wykonali obowiązku ich przyłączenia do istniejącej sieci kanalizacji sanitarnej;
- 2) bezzwłoczne podjęcie działań w celu egzekwowania, na drodze administracyjnej, od właścicieli nieruchomości obowiązku ich przyłączenia do istniejącej sieci kanalizacji sanitarnej;
- 3) sprawowanie nadzoru, nad realizacją przez właścicieli nieruchomości, którzy nie przyłączyli ich do istniejącej sieci kanalizacji sanitarnej, obowiązków wynikających z art. 5 ust. 1 pkt 3a i 3b u.c.p.g. w zakresie gromadzenia nieczystości ciekłych w zbiornikach bezodpływowych i prawidłowości pozbywania się tych nieczystości;

- 4) rzetelne prowadzenie ewidencji zbiorników bezodpływowych i przydomowych oczyszczalni ścieków;
- 5) skorygowanie sprawozdania z realizacji KPOŚK w 2014 r. w zakresie zawartych w nim danych o liczbie rzeczywistych mieszkańców podłączonych do sieci kanalizacji sanitarnej w roku sprawozdawczym oraz przedłożenie tej korekty Marszałkowi Województwa Świętokrzyskiego.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Departamentu Środowiska Najwyższej Izby Kontroli.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Warszawa, dnia 08 grudnia 2015 r.

Najwyższa Izba Kontroli
Departament Środowiska

Dyrektor
Anna Krzywicka

Kontroler:

Alicja Gruszecka
Doradca techniczny

Kontroler:

Władysława Siekierska-Szarejko
Główny specjalista k.p.

